

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Policratici Contenta

Johannes <von Salisbury, Bischof>

Parrhisius, 1513

Ca. i. De differe[n]tia principis & tyranni & quid est princeps

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70332)

¶ De differentia principis et tyranni: & quid sit princeps.
Capitulum. I.

St ergo tyranni & principis hec differētia sola vel maxima / q̄ hic legi obtēperat / & ei⁹ arbitrio populū regit cuius se credit ministrus & in reipublice muneribus exercēdis & oneribus subeūdis legis beneficio / sibi primum vēdicat locum. In eoq̄ p̄fertur ceteris / q̄ cum singuli teneantur ad singula: p̄cipi onera imminēt vniuersa. Vnde merito in eo om̄ium subditorū potestas confertur / vt in vtilitate singulorū & om̄: exquirenda et faciēda sibi ipse sufficiat: & humane reipublice stat⁹ optime disponatur: dū sunt alter alterius mēbra. In quo quidē optimam viuēdi ducē naturā segmur: que microcosmi sui. i. mūdi minoris hoīs. f. sensus vniuersos in capite collocauit: & sic ei vniuersa membra subiecit: vt omnia recte moueantur dū sani capitis sequuntur arbitriū. Tot ergo & tātis priuilegiis apex principalis extollitur & splendescit: quot & quāta sibi ipse necessaria credidit. Recte q̄dem: quia populo nihil vtili⁹ est q̄ vt principis necessitas expleatur: quippe cū nec volūtas eius iustitie iueniatur aduersa. Est ergo vt eū pleriq̄ diffiniunt: princeps potestas publica: & in terris quedā diuine maiestatis imago. Proculdubio magnū quid diuine stutis declaraf̄ inesse principibus dū homines nutibus eorum colla submitunt: & securi plerūq̄ feriēdas prebēt cervices: & impulsu diuino quisq̄ timet quibus ipse timori est. Qd̄ fieri posse nō arbitror: nisi nutu faciēte diuino. Oīs etenī potestas a dño deo est: & cū illo fuit semper: & est ante eū ordinate rō potestatis. Qd̄ igitur princeps pōt ita a deo est: vt ptās a dño non recedat: sed ea vtitur per suppositā manū in omnib⁹ doctrinam faciēs demētie aut iustitie sue. Qui ergo resistit ptāti: dei ordinationi resistit: penes quē est auctoritas conferendi eam: & cum vult auferēdi vel minūēdi eā. Neq̄ enī potētis est cū vult ferire in subditos: sed diuine dispēsationis p̄ bñplacito suo punire vel arcere subiectos. Vñ & in p̄secutione hunorū athila īterrogat⁹ a religioso cuiusdā ciuitatē (ep̄o quis eēt: cū r̄ndisset: ego sū athila flagellū dei: venerat⁹ in eo vt scribif̄ diuinā maiestātē ep̄us: bene (inquit) venerit minister dei: & illud. Bñdict⁹ qui venit in noīe dñi ingeminās: refatis ecclīe foribus p̄secutorē admisit. p̄ quē & affecut⁹ est martyrii palmā. Flagellū autē dñi excludere nō audebat: sciēs quia dilectus filius flagellaf̄: & nec ipi⁹ flagel

¶ Principis definitio.

Ad Rom. xiiij

Ibidem.

Exemplum de athila.

Matth. xxi.

Polícratíci de Curialíū nugis.

li esse nisi a dño ptatem. Si itaq; adeo venerabilis est bonis potestas etiã in plaga electorū / quis eam nō veneret que a dño instituta est / ad vindictã malefactorū / laudẽ vero bonorū & legibus deuotione prõptissima famulaf? Digna siquidẽ vox est. vt ait impator maiestate regnantis / se legibus alligatū principẽ pfiteri: quia de iuris auctoritate p̄cipis pendet auctoritas. Et reuera maius impio est / submittere legib⁹ principatū: vt nichil sibi princeps licere opinetur quod a iustitie equitate discordet.

¶ Quid lex. et q̄ princeps licet sit legis nexibus absolutus: legis tamen seruus est et equitatis / geritq; personam publicaz: & innocenter sanguinem fundit.

Capitulū. II.

M Ec in eo sibi principes detrahi arbitrentur: nisi iustitie sue statuta p̄ferenda crediderint iustitie dei: cui⁹ iustitia in euū est: & lex eius equitas. Porro equitas vt iuris p̄iti asserūt reꝝ conueniẽtia est: que cūcta coequiparat ratione: & in paribus rebus paria iura desiderat / i omnes equabilis: tribuens vnicuiq; quod suū est. Lex ño eius iterpres est: vtpote cui equitatis & iustitie volūtas innotuit. Vnde & eã oim reꝝ diuinarū & humanarū cõpotem esse crisipp⁹ asseruit. Ideoq; prestare omnibus bonis & malis et tam rerū q̄ hominū principem et ducẽ esse. Cui papinianus vir quidẽ iuris experientissim⁹ & demosthenes orator p̄potens videtur suffragari: & omniū hominū subiicere obediẽtiam: eo q̄ lex omnis / inuẽtio quedam est & donū dei: dogma sapiẽtium / correptio volūtariorū excessuū: ciuitatis cõpositio / & totius criminis fuga: fm quã decet viuere oēs qui in politice rei vniuersitate versantur. Oēs itaq; necessitate legis seruãde / tenentur astricti: nisi forte aliquis sit cui iniquitatis licentia videatur indulta. Princeps tamen legis nexibus dicitur absolutus: nō quia ei iniqua liceant / sed quia is esse debet qui nō timore pene / sed amore iustitie / equitatẽ colat / rei publice procuret vtilitatẽ / & in oibus aliorū cõmoda p̄uate p̄ferat volūtati. Sed quis in negociis publicis loquet de principis volūtate cum in eis nil sibi velle liceat nisi quod lex aut equitas psuadet: aut ratio cõmunis vtilitatis indicit? Eius nãq; volūtas in his vim debet habere iudicii: & rectissime quod ei placet in talibus legis habet vigorẽ / eo q̄ ab eq̄tatis mēte / eius sententia nō discordet. De vultu tuo (iq̄t) iudiciū meū p̄deat: oculi tui videant equitatem. Iudex enī incorrupt⁹ est: cui⁹ snia ex cõtemplatiõe assidua imago est equitatis. Publice ergo vtilitatis minister: & equitatis seruus / est princeps: & in eo personam publi-

l. de legib⁹. l. digna vox.

ps. cxviii. Equitas qd̄ ē.

l. iustitia. ff. de iustitia et iu. ff. de legi. l. ij.

ff. de legi. l. j. In p̄ed. l. ij. ff. de legi.

Sumit. ff. de legi. l. j. et ij.

ff. de legibus. l. princeps.

l. j. ff. de p̄stitu. principum. ps. xvi.